

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2013. március 20.)

az SA. 33113. (2012/C) (korábbi 2011/NN. és 2011/CP.) sz., Lengyelország által a Nauta S.A. részére nyújtott állami támogatásról

(az értesítés a C(2013) 1522. számú dokumentummal történt)

(Csak a lengyel nyelvű változat hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/528/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután e rendelkezések értelmében felkérte az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket ⁽¹⁾,

mivel:

(3) A Bizottság 2010. július 15-én, 2010. szeptember 10-én, 2010. október 22-én és 2011. december 6-án megbeszélést tartott a lengyel hatóságokkal. Almunia bizottsági alelnök és Grad kincstárügyi miniszter között 2011. június 28-án, 2011. július 18-án, 2011. október 7-én és 2011. október 25-én levélváltásra került sor a felszámolási eljárással kapcsolatban.

(4) 2012. január 25-i levelében a Bizottság értesítette Lengyelországot arról, hogy a Gdynia Hajógyár egyes eszközeinek a Nauta S.A. Repair Shipyard (a továbbiakban: Nauta vagy a vállalkozás) általi megszerzésével kapcsolatosan az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott.

(5) Az eljárás megindításáról szóló határozatot az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétették ⁽²⁾. Harmadik fél nem nyújtott be észrevételeket a Bizottságnak.

I. AZ ELJÁRÁS

(1) A Bizottság 2008. november 6-án két visszafizetési határozatot ⁽²⁾ fogadott el a gdyniai és szzczecini hajógyáraknak (a továbbiakban: Gdynia Hajógyár és Szczećin Hajógyár) jogellenesen nyújtott állami támogatással kapcsolatban, amely különleges értékesítési eljárást tett lehetővé. A lengyel hatóságok lehetőséget kaptak a hajógyár eszközeinek nagy tételben történő értékesítésére nyílt, átlátható, feltétel nélküli és megkülönböztetésmentes pályázati felhívások keretében.

(2) A Bizottság a visszafizetési folyamat nyomon követése során felvilágosítást kért a fent említett pályázati eljárásokról. A Bizottság 2010. június 10-én információt kért, amire a lengyel hatóságok 2010. július 9-én válaszoltak, majd 2010. július 30-án, 2010. szeptember 3-án, 2010. október 4-én és 2011. december 16-án további információkat nyújtottak be.

(6) Lengyelország 2012. február 27-én nyújtotta be észrevételeit. Lengyelország további tájékoztatást adott 2012. október 26-án, november 8-án és december 5-én.

II. LEÍRÁS

1. A KEDVEZMÉNYEZETT

(7) Az 1926-ban alapított Nauta a legrégebbi lengyel hajógyárak egyike. 1945 és 2010 között a Nauta az Államkincstár közvetlen és kizárólagos tulajdonában állt. Egy 2009. október 28-án aláírt közjegyzői okirat értelmében az állami tulajdonú Ipari Fejlesztési Ügynökség (a továbbiakban: IDA) [80–140] millió zloty (PLN) ^(*) ⁽⁴⁾ (kb. [20–35] millió EUR ⁽⁵⁾) vételáron megvásárolta a Nauta részvényeinek 93,15 %-át. Az ügylet 2010. január 12-én zárult le, amikor az Államkincstár átadta a Nauta

⁽¹⁾ HL C 213., 2012.7.19., 30. o.

⁽²⁾ A Bizottság 2008. november 6-i határozata a Lengyelország által a Stocznia Szczecińska javára nyújtott C 19/05. (korábbi N 203/05.) sz. állami támogatásról (HL L 5., 2010.1.8., 1. o.) és a Bizottság 2008. november 6-i határozata a Lengyelország által a Stocznia Gdynia javára nyújtott C 17/05. (korábbi N 194/05. és PL 34/04.) sz. állami támogatásról (HL L 33., 2010.2.4., 1. o.).

⁽³⁾ Ld. 1. lábjegyzet.

^(*) Üzleti titok.

⁽⁴⁾ A Nauta értékét egy 2009. áprilisi szakértői értékelés [90–150] millió PLN-re, 2010. április 21-i módosítása pedig [90–150] millió PLN-re becsülte.

⁽⁵⁾ 1 EUR = kb. 4 PLN.

részvényeit az IDA részére, amelyet követően az IDA a Nauta többségi tulajdonosává vált ⁽⁶⁾.

- (8) A vállalkozás fő tevékenysége a kis és közepes méretű hajók javítása és átépítése. Ezenkívül speciális célú kishajók építésével és acélszerkezetek gyártásával is foglalkozik.
- (9) A Nauta egy 13 leányvállalatból és társult vállalkozásból álló csoport anyavállalata. A leányvállalatok és társult

vállalkozások működése főként a hajógyári tevékenységhez kapcsolódik. A Nauta a csoporton belül a következő területeken működik adminisztratív központként: marketing, megrendésszerzés, energiarendszerek és egyéb erőforrások karbantartása, projektmenedzsment.

- (10) A Nauta kötvénykibocsátás előtti és utáni (lásd a (19) preambulumbeközlést; ügylet előtti és ügylet utáni állapot) kiválasztott pénzügyi adatait az alábbi 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A Nauta kiválasztott pénzügyi adatai 2006–2011-ben

(ezer PLN)

	Ügylet előtti eredmények				Ügylet utáni eredmények	
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Értékesítés árbevétele	127 121	87 954	136 988	93 576	94 666	163 817
Költségek	114 538	81 546	132 528	84 305	76 495	138 900
Értékesítés eredménye	12 583	6 408	4 460	9 271	18 171	24 916
Árbevétel-arányos nyereség	9,9 %	7,3 %	3,3 %	9,9 %	19,2 %	15,2 %
Bevétel egyéb üzleti tevékenységből	5 448	533	545	1 361	4 005	78 038
Egyéb működési költségek	561	26	1 026	126	21 989	1 978
Pénzügyi eredmény	3 628	5 085	9 334	2 317	7 990	542
Pénzügyi költségek	1 441	639	13 236	12 554	17 474	12 479
Bruttó eredmény	19 123	11 363	83	285	- 38 514	53 468
Nettó eredmény	14 294	8 318	248	531	- 33 308	44 091

- (11) A vállalkozás pénzügyi helyzete 2009-ben és 2010-ben a pénzügyi világválság és az árfolyam-ingadozások miatt romlott. Ezenkívül 2010-ben a vállalkozás céltartalékot képzett a 2009-ben megszerzett eszközök korszerűsítésére (lásd az alábbi (17) preambulumbeközlést), amely hozzájárult az egyéb működési költségek növekedéséhez.

2. A KEDVEZMÉNYEZETT 2009–2012. ÉVI ÜZLETI STRATÉGIÁJA

2.1. A KEDVEZMÉNYEZETT ÜZLETI STRATÉGIÁJÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA

- (12) A lengyel hatóságok szerint a Nauta 2009–2012. évi üzleti stratégiája az alábbi lépésekre bontható:

⁽⁶⁾ A részvénytőke fennmaradó 6,85 %-át az Államkincstár tartotta meg. 2010. szeptember 30-án az IDA a Nautában meglévő részesedését a kizárólagos tulajdonában álló leányvállalatára, az MS Befektetési Alapra (MS TFI) ruházta. 2010. október 25-én az MS TFI a részvényeket részalapjára, a MARS Befektetési Alapra ruházta át. Az ügyletek eredményeképpen továbbra is az IDA a Nauta részvényeinek többségi tulajdonosa. A jelenlegi kisebbségi tulajdonosok a Nauta alkalmazottai (3,19 %) és az Államkincstár (3,66 %).

- a) a Nauta 120 millió PLN (kb. 30 millió EUR) értékben kötvényt bocsát ki, amelyet az IDA jegyez le;

- b) a Nauta megvásárolja a Gdynia Hajógyár eszközeit;

- c) a Nauta áthelyezi tevékenységét oda, ahol a megvásárolt eszközök találhatóak;

- d) a Nauta értékesíti a jelenlegi működéséhez használt területet;

- e) az IDA kötvényei legkésőbb 2011 novemberéig visszaváltásra kerülnek.

2.2. A NAUTA JELENLEGI MŰKÖDÉSÉHEZ HASZNÁLT TERÜLETRE VONATKOZÓ ÉRTÉKELÉSEK

- (13) A jelenlegi működéséhez használt terület a vállalkozás tulajdonában áll. A 84 497 négyzetméteres terület Gdynia központjában található. A lengyel hatóságok szerint a Gdynia Hajógyár eszközeinek megszerzésével kapcsolatos üzleti indokolás arra a feltételezésre épült, hogy a Nauta működéséhez jelenleg használt területet a Gdynia városfejlesztési tanulmányát (a továbbiakban: a tanulmány) jóváhagyó 2008. február 27-i XVII/400/08. sz. városi tanácsi határozat szerint ipari övezetből üzleti és szolgáltatási („nem ipari” vagy „kereskedelmi”) övezetté minősítik majd át.
- (14) A lengyel hatóságok szerint a tanulmányra és Gdynia városfejlesztési tervének folyamatban lévő módosítására tekintettel a terület becsült értéke 2011-ben négyzetméterenként [$> 2\,000$] PLN (> 500 EUR), vagyis összesen [> 168] millió PLN (> 42] millió EUR) volt.
- (15) A terület egyetlen ügylet előtti értékelését [...] okleveles ingatlanszakértő készítette 2009. október 21-én. Az értékelés a terület értékét [> 168] millió PLN-re (> 42] millió EUR) becsülte, ami [$> 1\,900$] PLN-nek (> 475] EUR) felel meg négyzetméterenként. Az értékelés feltételezte, hogy Gdynia városfejlesztési tervének módosítása lehetővé teszi a terület kereskedelmi ingatlanként való értékesítését.
- (16) 2010-ben és 2011-ben utólagos értékelések készültek. A független ingatlanszakértők által elvégzett valamennyi előzetes és utólagos értékelést az alábbi 2. táblázat foglalja össze.

2. táblázat

A Nauta területének értéke független ingatlanszakértői becslések alapján

Értékbecslés dátuma	A területhasználat feltételezett jellege	Teljes becsült érték (PLN)	Becsült érték/m ² (PLN)
Ügylet előtt			
2009.10.21.	Nem ipari	[$> 168\,000\,000$]	[$> 1\,900$]
Ügylet után			
2010.12.8.	Nem ipari	[$> 130\,000\,000$]	[$> 1\,500$]
2011.10.4.	Ipari	[$> 70\,000\,000$]	[> 800]
2011.10.17.	Nem ipari	[$> 140\,000\,000$]	[$> 1\,700$]

2.3. A GDYNIA HAJÓGYÁR ESZKÖZEINEK MEGVÁSÁRLÁSA

- (17) A Gdynia Hajógyárnak jogellenesen nyújtott, különleges értékesítési eljárást lehetővé tevő állami támogatással kapcsolatban a Bizottság által 2008 novemberében hozott visszafizetési határozat végrehajtása érdekében a lengyel hatóságok nyílt pályázatot hirdettek a hajógyár eszközeinek értékesítésére. 2009 novemberében a Nauta nyílt pályázati eljárás keretében 57,7 millió PLN-ért (14 millió EUR) megszerezte az eszközök egy részét (a továbbiakban: a megszerzett eszközök), ideértve az alábbiakat:
- a) szerelőterület (két rakpart infrastruktúrával, előgyártó csarnok, daruk, szociális helyiségek étkezővel) 34,6 millió PLN értékben;
- b) külső terület (háromdimenziós elemek gyártására szolgáló darukkal) 5 millió PLN értékben;
- c) épület és szerelőlétesítmény darukkal, ezen belül két gyártócsarnok 18,1 millió PLN értékben.
- (18) A vásárlást a vállalkozás 2 éves futamidejű kötvény kibocsátásából finanszírozta, amelyet az IDA 5,28 %-os effektív kamatláb mellett jegyezett le. A kötvényeket a Nauta nem váltotta vissza az eredeti ütemezés szerinti 2011. november 30-i határidőig. Az IDA 8,46 %-ra növelt éves kamat mellett elfogadta a visszaváltási határidő meghosszabbítását 2013. november 30-ig.

3. AZ INTÉZKEDÉSEK LEÍRÁSA

Az első intézkedés

- (19) Az eszközök megvásárlását a vállalkozás kétéves, 2011. november 30-án lejáró kötvény kibocsátásából finanszírozta, amelyet az IDA 120 millió PLN-ért (30 millió EUR) ⁽⁷⁾ jegyzett le 5,28 %-os éves effektív kamatláb mellett (a kamat mértéke az 1. évben 5,15 %, a 2. évben 5,42 % volt)(a továbbiakban: az első intézkedés vagy az ügylet). A kibocsátást a vállalkozás működéséhez használt területre bejegyzett jelzalog fedezte (lásd a fenti 2.2. szakaszt). A Nauta a kötvények visszaváltását a terület értékesítéséből befolyt összegből tervezte finanszírozni.

⁽⁷⁾ A kötvénykibocsátásból befolyt összegnek nemcsak az eszközök megvásárlását kellett fedeznie, hanem az ahhoz szükséges átalakításukat és korszerűsítésüket is, hogy a Nauta új helyszínre helyezhesse át a tevékenységét. A kötvények értéke azért volt magasabb a megszerzett eszközök értékénél, hogy ezt a többletkiadást fedezze.

A második intézkedés

- (20) Mivel az eredeti határidőre nem készült el az az új helyszín, ahová a Nauta a megszerzett eszközök átalakítását és korszerűsítését követően áthelyezte volna a tevékenységét, a Nauta nem értékesítette saját területét, és nem váltotta vissza az IDA által megvásárolt kötvényeket. 2011 novemberében új szerződés jött létre az IDA és a Nauta között, amely a kötvények futamidejét 2013. november 30-ig hosszabbította meg. Az új szerződés alapján a kamatláb az 1 havi WIBOR ⁽⁸⁾ 3,7 százalékpontos felárral növelt mértékére emelkedett (2011. december 14-én 8,46 %), valamint további biztosítékok – többek között a megszerzett eszközöket terhelő jelzálog – bevonására került sor a nagyobb nemteljesítési kockázat fedezete céljából.

4. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT

Az első intézkedés

- (21) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Nauta képes lett volna a piacon hasonló feltételekkel finanszírozáshoz jutni. A határozat külön hivatkozott az alábbiakra:

- a) az árbevétel-növekedéssel kapcsolatos optimista feltételezésekre;
- b) a terület jövőbeni értékesítésével kapcsolatos optimista feltételezésekre;
- c) a kötvények kibocsátáskori kamatlábra.

- (22) Az akkor rendelkezésre álló információk alapján a Bizottság az árbevétel növekedésére vonatkozó előrejelzéseket túlzottan optimistának ítélte a hajójavítás (a vállalkozás alaptevékenysége) piacát jellemző versenyre, az esetleges kapacitásfeleslegre és a gazdasági válságra tekintettel.

- (23) A Bizottság kétségesnek tartotta, hogy az IDA megfelelően felmérte a Nauta tevékenységéhez használt terület értékesítésével kapcsolatos kockázatot. A területet „nem ipari” vagy „kereskedelmi” ingatlanként besoroló városfejlesztési tervet az ügylet előtt nem fogadták el, az elfogadási folyamat időtartamát pedig nem vették kellően figyelembe. Emiatt a Bizottság megkérdőjelezte a terület feltételezett kereskedelmi értékének (> 168] millió PLN) megalapozottságát. Mivel a városfejlesztési terv elfogadása

még folyamatban volt, egy magánbefektető valószínűleg óvatosabban járt volna el a terület értékének megállapításakor.

- (24) A Bizottság tartott attól is, hogy az IDA meglehetősen optimista feltételezéseket fogadott el a kötvények mögé biztosítékként bevont Nauta-eszközök értékét illetően. Bár az egyetlen ügylet előtti értékelés [> 168] millió PLN-ről szólt, a 2010-ben és 2011-ben elvégzett utólagos értékelések a terület értékét a használat jellegétől függően [70–90] millió PLN és [140–160] millió PLN között becsülték.

- (25) A kötvényekért ajánlott 5,28 %-os éves effektív kamatláb túlzottan alacsonynak tűnt. A lengyel hatóságok nem adták meg a Nauta hitelminősítését, és nem jelölték meg a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közlemény ⁽⁹⁾ (a továbbiakban: a referencia-kamatlábról szóló közlemény) szerinti biztosítéki mértéket. A kötvénynél alkalmazott felár a közlemény szerint nagymértékű biztosítéknak és „jó” (BBB) hitelminősítésnek felel meg. A Bizottság megkérdőjelezte, hogy ez hűen tükrözte-e a helyzetet.

A második intézkedés

- (26) Az eljárás megindításáról szóló határozat utalt az alkalmazott magasabb kamatlábra és az új szerződés értelmében bevont további biztosítékokra, a Bizottság azonban nem rendelkezett elegendő információval arról, hogy üzletileg mivel indokolható a kötvények futamidejének 2 évvel történő meghosszabbítása. A Bizottság ezért kétségesnek tartotta, hogy a hosszabbítást egy magánbefektető elfogadta volna.

III. LENGYELORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (27) Észrevételeik keretében a lengyel hatóságok felvilágosítást adtak és az adott időszakra vonatkozó kiegészítő adatokat közöltek a két intézkedésről.

1. AZ ELSŐ INTÉZKEDÉS

- (28) A lengyel hatóságok kiegészítő információkat közöltek az azzal kapcsolatos kételyeket illetően, hogy a kötvényeket az IDA 5,28 %-os éves effektív kamatláb mellett szerezték meg, ideértve a Nauta pénzügyi eredményeire vonatkozó előrejelzéseket, a hajójavítási piac kilátásait, valamint a Nauta értékesíteni kívánt eszközeinek értékét. A lengyel hatóságok ezenkívül benyújtottak egy utólagos magánbefektetői tesztet is, amelyet a [...] végzett el.

⁽⁸⁾ Varsói irányadó bankközi kamatláb.

⁽⁹⁾ HL C 14., 2008.1.19., 6. o.

Az árbevétel-növekedéssel kapcsolatos optimista feltételezések

(29) A lengyel hatóságok kifejtették, hogy a Gdynia Hajógyár eszközeinek megvásárlására a Nauta valós üzleti igényei alapján került sor, és azt megfelelő üzleti terv előzte meg, amelyet a Nauta igazgatótanácsa független tanácsadó bevonásával készített el. Lengyelország szerint a Bizottságnak benyújtott üzleti terv egyértelműen bizonyítja a befektetés jövedelmezőségét.

(30) A Nauta árbevétel-növekedésével kapcsolatos optimista előrejelzéseket illetően a lengyel hatóságok rámutattak arra, hogy csökkenő jövedelmezősége ellenére a Nauta még mindig nyereséges volt, pozitív sajáttőke-arányos nyereséggel (ROE), árbevétel-arányos nyereséggel (ROS) és eszközarányos nyereséggel (ROA), valamint számotvető készpénztartalékkal rendelkezett, emellett nem volt kamatozó adóssága. A növekedési előrejelzés utólag beigazolódott, miután a Nauta 2011-ben a vártnál nagyobb árbevételt ért el. Ezenkívül az előrejelzésnek megfelelően a vállalkozás 2011-ben és 2012-ben is nyereséges volt.

(31) Lengyelország ezenkívül további tájékoztatást adott a hajójavítási piacról, amelynek kilátásait kedvezőnek ítélte. Lengyelország a hajójavítás iránti erősödő keresletre hivatkozott a kereskedelmi hajók növekvő számával összefüggésben. Ezt a 2007–2015 közötti időszakra vonatkozó OECD-előrejelzéssel támasztotta alá, amely szerint a hajójavítási piac 110 %-os növekedésével számolt.

(32) Lengyelország ezenkívül ismertette a Nauta piaci pozícióját, valamint a vállalkozás jó kereskedelmi kapcsolatát skandináv partnereivel. Lengyelország szerint a Nauta minőségi szolgáltatást nyújt, így sikeresen versenyezhet az oroszországi hajógyarak olcsóbb, de alacsonyabb színvonalú szolgáltatásaival.

A terület jövőbeni értékesítésével kapcsolatos optimista feltételezések

(33) Az ügylet mögé biztosítékként bevont Nauta-eszközök feltételezett értékével kapcsolatos bizottsági aggályokra reagálva a lengyel hatóságok hangsúlyozták, hogy i) az IDA független okleveles ingatlanszakértő ügylet előtti

értékelésére támaszkodott; ii) a 2011-ben készített, ügylet utáni értékelések különböző területhasználati módokat (ipari, kereskedelmi) feltételeztek, ezért eltérő értékeket határoztak meg; iii) az ügyletet megelőzően hasonló területhasználati korlátozások alapján került sor több, környékbeli ingatlant érintő hasonló ügyletre, amelyek értéke az ügylet előtti értékeléshez hasonló és az ingatlanszakértő számára ismert volt.

(34) A területértékesítéssel kapcsolatos kockázatokat illetően a lengyel hatóságok szerint az, hogy Gdynia városa nem fogadta el a fejlesztési tervet, érdemben nem akadályozta azt, hogy az értékesített ingatlan kereskedelmi, nem ipari ingatlan besorolást kapjon. A lengyel hatóságok ismertették a lengyel jog szerint a fejlesztési terv elfogadása előtt végrehajtandó lépéseket, amelyek közül az egyik a városfejlesztési tanulmány elkészítése. Hivatkoztak a lengyel Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság 2009. augusztus 6-i ítéletére, amely kimondta, hogy a Gdynia által elfogadott tanulmány gyakorlatilag egy helyi fejlesztési tervvel egyenértékű. A bíróság megállapította, hogy az olyan közigazgatási döntések, mint az építési engedélyek kiadása, nem mondhatnak ellent az adott városrésze vonatkozóan elfogadott tanulmánynak. A tanulmány a Nauta területének nem ipari hasznosításáról rendelkezett.

(35) A lengyel hatóságok állításukat dokumentumokkal is alátámasztották, amelyek szerint a Nauta eszközeivel szomszédos két ingatlan értékesítése során 2009-ben kereskedelmi árat alkalmaztak. Az első esetben egy közeli telek 2009. áprilisi nyilvános értékesítésével kapcsolatos egyidejű bizonyítékról volt szó; itt a sajtóban közzétett felhívásban megjelölt kikiáltási ár megfelelt a Nauta területére vonatkozóan a 2009. évi értékelésben megállapított kereskedelmi négyzetméterárnak. A második eset egy a Nauta eszközeivel szomszédos másik telek értékesítéséhez kapcsolódott, amelynél a viszonylag kicsi, 0,5 hektáros telek hasonló négyzetméteráron cserélt gazdát.

A kötvények kibocsátáskori kamatlába

(36) Az alacsony kamatlábat illetően, amelyen az IDA a kötvényeket megszerezte, a lengyel hatóságok kijelentették, hogy a kamatláb formális hitelminősítés hiányában is megfelelően tükrözte az ügylet kockázatát. Az IDA az ügylet előtt elemzést készített a Nauta pénzügyi helyzetéről, és megállapította, hogy az ajánlott kamatláb megfelelő kockázattal kiigazított megtérülést biztosít. A lengyel hatóságok felhívták a Bizottság figyelmét a következőkre: i) a Nauta az ügyletet megelőző három évben nyereséges volt, és pénzügyi kilátásai jók voltak; ii)

jelentős készpénztartalékkal rendelkezett, kamatozó adóssága nem volt; iii) a biztosíték értéke és minősége indokolta az alacsony kockázati felárat; iv) a magasabb kamatláb veszélyeztetné az IDA tőkebefektetésének (részesedésének) maximális megtérülését.

(37) A lengyel hatóságok hivatkoztak a Crist Hajógyár minősítésére is, amelyet az IDA a Bizottság által 2012. július 25-én hozott, a támogatás hiányát megállapító határozatban⁽¹⁰⁾ értékelt ügylet előtt készített. A lengyel hatóságok azt is állították, hogy a Nauta valamivel kisebb kockázatot jelent a Cristnél, így azonos (BBB) minősítést érdemel. Lengyelország szerint az IDA befektetése a Nauta-kötvényekbe csoporton belüli befektetés volt, mivel az IDA nem sokkal később a Nauta többségi tulajdonosa lett (lásd a fenti (7) preambulumbekendést).

(38) Azon állításuk további alátámasztására, hogy az IDA befektetése a Nauta-kötvényekbe jövedelmező volt, a lengyel hatóságok az [...] utólagos tanulmányát nyújtották be. Az ügylet előtti adatok alapján a tanulmány megállapítja, hogy a befektetés megtérülési aránya a kamatbevétel és a vállalkozás értéknövekedését is figyelembe véve [$> 20\%$]. Ezenkívül a tanulmány hangsúlyozza, hogy a csoporton belüli befektetők egy harmadik félhez képest kisebb alacsonyabb kockázattal kiigazított megtérülést is elfogadni. Általánosságban [...] megállapította, hogy az ügylet megfelelt a magánbefektetői teszten.

2. A MÁSODIK INTÉZKEDÉS

(39) Lengyelország új információkat közölt a Bizottság azzal kapcsolatos kételyeit illetően is, hogy gazdaságilag megalapozott volt-e a Nauta 2011-ben esedékes kötvényvisszaváltásának két éves meghosszabbítása. Állítása szerint a visszaváltási határidő meghosszabbításának elfogadásakor az IDA a következő tényezőket vette figyelembe:

— az IDA által a Nautára vonatkozóan a vállalkozás tulajdonosaként alkalmazott befektetési stratégiát;

— azt, hogy a lejárat meghosszabbításáról szóló döntés meghozatalakor a Nauta pénzügyi helyzete és a jövőre vonatkozó előrejelzése kedvező volt;

— a biztosíték minőségének az új vagyonelemek bevonását követő javulását – az okleveles ingatlanszakértő által becsült teljes érték így [> 190] millió PLN-t tett ki;

— azt, hogy hét vevő jelezte a Nauta területének megvásárlásával kapcsolatos érdeklődését annak ellenére, hogy Gdynia fejlesztési terve a hajógyári területre vonatkozóan még nem készült el;

— annak valószínűségét, hogy Gdynia önkormányzata vállalja, hogy 2013 előtt elfogadja a hajógyári terület fejlesztési tervét.

IV. ÉRTÉKELÉS

1. AZ EUMSZ 107. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE SZERINTI ÁLLAMI TÁMOGATÁS MEGLÉTE

(40) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(41) Egy nemzeti intézkedés állami támogatásnak való minősítésének előfeltétele a következő feltételek együttes teljesülése: 1) az intézkedés állami forrásból származó előnyt biztosít; 2) az előny szelektív; és 3) az intézkedés torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, valamint érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

1.1. ELŐNY MEGLÉTE

(42) Annak megítéléséhez, hogy a vizsgálat tárgyát képező intézkedés támogatásnak minősül-e, meg kell állapítani, hogy a Nauta olyan gazdasági előnyhöz jutott-e, amelyet nem érhetett volna el normális piaci viszonyok között, vagyis olyan feltételek fennállása esetén, amelyek mellett egy piaci magánbefektető vagy -szereplő hajlandó lett volna a Nauta finanszírozására (a piacgazdasági befektető elve).

Az első intézkedés

(43) Annak megállapítása végett, hogy a vizsgálat tárgyát képező intézkedés megfelel-e a piacgazdasági befektető elvének, a Bizottság értékelte, hogy a döntés meghozatalának időpontjában az IDA rendelkezésére álló információk alapján egy magánszereplő hasonló feltételekkel megvásárolta volna-e a Nauta kötvényeit.

⁽¹⁰⁾ A Bizottság C(2012) 5057 final határozata (2012. július 25.) az SA.33114 (korábbi 2011/NN) számú, Lengyelország által nyújtott állami támogatásról – a Crist Hajógyárnak nyújtott állítólagos támogatás, HL L 12., 2013.1.16., 38–50. oldal.

A Nauta pénzügyi helyzetének elemzése

- (44) A Bizottság megjegyzi, hogy a Nauta kötvényeinek megvásárlásáról szóló döntés meghozatala előtt az IDA elemzést készített a vállalkozás pénzügyi helyzetéről, és megállapította, hogy az ajánlott kamatláb megfelelő kockázattal kiigazított megtérülést biztosít. Az elemzés a Nauta üzleti stratégiájára, a korábbi és előre jelzett pénzügyi adatokra, valamint a kockázattértekeltésre terjedt ki. A Bizottság megvizsgálta az elemzéshez alapul vett feltételezések helytállóságát.
- (45) Először is az OECD 2007. évi külső kiadványai alapján a Bizottság megállapítja, hogy a hajójavítási piac, amelyen a Nauta a fő tevékenységét végzi, jó növekedési kilátásokkal rendelkezik. Egy a 2007–2015 közötti időszakra vonatkozó OECD-előrejelzés a hajójavítási piac 110 %-os növekedésével számolt. A skandináv ügyfelekkel kialakított stabil kapcsolatoknak és az oroszországi hajógyárak olcsóbb, de alacsonyabb színvonalú szolgáltatásaival sikeresen versenyző, minőségi szolgáltatásoknak köszönhetően a vállalkozás jó helyzetben volt ahhoz, hogy a piac növekedését kihasználja. Ebben az összefüggésben elmondható, hogy a Nauta által a Gdynia Hajógyár eszközeibe történő befektetést ésszerű bővülési várakozások indokolták.
- (46) A 2009. évi üzleti tervben foglalt feltételezések érvényességét igazolták a vállalkozás ügylet utáni (2010–2011-ben elért) tényleges eredményei. Bár a gazdasági válság eredményeképpen a 2010. évi árbevétel elmaradt a tervezettől, a vállalkozás az üzleti tervben szereplő 33 millió PLN-es veszteséggel szemben több mint 18 millió PLN-es értékesítési eredményt ért el. 2011-ben a vállalkozás az előrejelzéshez képest magasabb árbevételt és a vártnál ismét lényegesen nagyobb – az előre jelzett 10 millió PLN helyett 25 millió PLN – értékesítési eredményt ért el. Ezek az eredmények igazolják, hogy a pénzügyi előrejelzések nem voltak túlzottan optimisták, valamint azt, hogy a Nauta képes volt sikeresen versenyezni a piacon az összességében kedvezőtlen gazdasági helyzet ellenére is.
- (47) Másodszor, a vállalkozás pénzügyi kimutatásai alapján a Nauta üzleti tevékenysége az ügylet előtti időszakban (2006–2008 között) és az ügylet évében, 2009-ben is jövedelmező volt (lásd a fenti 1. táblázatot). A vállalkozás pozitív sajáttőke-arányos nyereséggel (ROE), árbevétel-arányos nyereséggel (ROS) és eszközarányos nyereséggel (ROA) rendelkezett. A pénzügyi előrejelzések azzal számoltak, hogy a vállalkozás árbevételét és értékesítési eredményét egyaránt növelni fogja. A piaci kilátások és a vállalkozás üzleti stratégiája fényében ez megalapozottnak volt tekinthető.
- (48) Harmadszor, a befektetéssel összefüggő kockázat mérsékelte volt, mivel az ügylet előtt a Nauta jelentős (2008 végén több mint 34 millió PLN) készpénztartalékkal rendelkezett, kamatozó adóssága pedig nem volt.
- (49) A fentiek alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az IDA által végzett előzetes elemzés ésszerű feltételezéseken alapult, és az IDA ugyanúgy járt el, mint egy magánbefektető.
- (50) Az IDA által a befektetés előtt elvégzett elemzés értékelésén túl a Bizottság megvizsgálta azt is, hogy a kötvények kamata megfelelt-e a referencia-kamatlábnak. Az IDA a Nauta kötvényeit az első évben 5,15 %-os, a második évben 5,42 %-os, vagyis 5,28 %-os éves effektív kamatláb mellett szerezte meg. Mivel a lengyel alapkamat 2009 novemberében 4,53 % volt, a Nauta kötvényeibe történő befektetésért az IDA által elfogadott kamatláb a vonatkozó felárral növelt alapkamatnak megfelelő referencia-kamatlábnál akkor lett volna magasabb, ha a Nauta minősítése az intézkedés alkalmazásakor legalább jó (BBB), a biztosíték mértéke pedig nagy.

A Nauta minősítése

- (51) A lengyel hatóságok nem tudták közölni a Bizottsággal a Nauta kibocsátáskori hitelminősítését, mivel a vállalkozásnak a kötvények kibocsátásakor nem volt kamatozó adóssága. A Bizottság ezért összehasonlította azt a minősítést, amelyet a Nauta kaphatott volna, az IDA által egy másik lengyel hajógyárnak, a Cristnek egy 2010-ben lebonyolított ügylet előtt adott minősítéssel, amelyet a Bizottság korábban már megvizsgált⁽¹⁾. A lengyel hatóságok szerint a Nauta helyzete hasonló volt a Cristéhez, így a Nauta ugyanazt a minősítést kaphatta volna.
- (52) A Bizottság először is megjegyzi, hogy a Nauta elsődleges piacának, a hajójavítási piacnak jó növekedési kilátásai voltak. A Cristhez hasonlóan a Nauta is régóta jelen volt a piacon, továbbá stabil ügyfélhálózattal és versenypozícióval rendelkezett.
- (53) Másodszor, bár a Crist az ügyletet megelőző hároméves időszakban nagyobb nettó eredményt ért el, a Nauta ROA és ROS mutatókkal mért jövedelmezősége ugyanabban az időszakban jobb volt, mint a Cristé.

⁽¹⁾ Ld. 10. lábjegyzet.

- (54) Harmadszor, a Crist jelentős mértékben eladósodott, míg a Nautának nem volt kamatozó adóssága, így az utóbbinál a nemteljesítés kockázata lényegesen kisebb volt. Ezenkívül a Nauta az ügylet időpontjában jelentős, több mint 34 millió PLN készpénztartalékkal rendelkezett, míg a Crist készpénztartaléka nem érte el a 9 millió PLN-t.
- (55) Negyedszer, a biztosíték értéke a finanszírozás kockázatát mindkét esetben 0–30 %-os nemteljesítéskori veszteséggráttával (LGD) fedezte.
- (56) A fentiekre tekintettel a Bizottság szerint az IDA részéről nem volt megalapozatlan az, hogy a Nauta 2009. évi minősítését a Cristéhez hasonlóként értékelje, amelynek az IDA BBB minősítést adott.

A biztosíték értéke

- (57) A biztosíték értékét illetően Lengyelország azt állította, hogy azt nagyként kell értékelni. A nagy biztosítéki értéknek 0–30 %-os LGD-értéknek kell megfelelnie. Mivel az ügylet névértéke 120 millió PLN volt, a biztosíték mértéke akkor tekinthető nagyknak, ha a bevont biztosíték értéke 84–120 millió PLN közé esik.
- (58) Az IDA rendelkezésére álló egyetlen, a Nauta területéről készült előzetes értékbecslésben [> 168] millió PLN-es ár szerepelt, amely azon a feltételezésen alapult, hogy a terület a Gdynia elfogadott városfejlesztési tanulmányában foglaltaknak megfelelően kereskedelmi célra hasznosítható. Az értékbecslést [...] okleveles ingatlanszakértő készítette összehasonlító módszerrel. Ez az ingatlanok értékelésének egyik elfogadott módszere, amelyet a lengyel jog is rögzít. A Bizottság megjegyzi, hogy az értékelés hasonló ügyletek alapján történt, és az ingatlanszakértő tudott arról, hogy több környékbeli telek értékesítésekor hasonló négyzetméterárakat alkalmaztak.
- (59) Mivel az értékelés a terület kereskedelmi besorolására épült, a Bizottság megvizsgálta azt is, hogy ez a feltételezés megalapozott volt-e. E tekintetben a Bizottság tudomásul veszi a lengyel Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság 2009. augusztus 6-i ítéletét, amely megerősíti, hogy a Gdynia által készített városfejlesztési tanulmány fontos lépés a helyi fejlesztési terv módosításában. A bíróság kimondta, hogy az olyan közigazgatási döntések, mint a tanulmánnyal érintett területekre szóló építési engedélyek kiadása, nem mondhatnak ellent a tanulmány megállapításaival. A tanulmány a Nauta területének nem ipari hasznosításáról rendelkezett.

- (60) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy a Nauta területével szomszédos telek értékesítésekor alkalmazott árak a nem ipari terület értékének feleltek meg.
- (61) Tekintettel azonban arra, hogy a fejlesztési terv elfogadása az ügylet időpontjában még folyamatban volt, a Bizottság úgy véli, hogy egy feltételezett magánbefektető az értékelést nem a területnek a helyi fejlesztési terv módosítását követő teljes értékére, hanem egy gyorsan elérhető értékre alapozta volna. A Bizottság emlékeztet arra, hogy hasonló, Gdynia területén található telek esetében a független ingatlanszakértők a piaci értéket 0,5-es együtthatóval szorozva kapták meg a kényszereladási árat⁽¹²⁾. Ez az arány ugyan óvatosnak mondható, a Nauta területére való alkalmazása esetén mégis [> 84] millió PLN-s értéket eredményezne. Így az igen körültekintő feltételezésekkel együtt is az LGD 30 % alatti lenne, ezért a biztosíték mértékét nagyknak kell tekinteni.
- (62) A Bizottság ezért arra a következtetésre jut, hogy az IDA által elfogadott biztosíték nagymértékű volt.

Az első intézkedéssel kapcsolatos következtetés

- (63) A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a befektetést megelőzően a Nauta pénzügyi helyzetéről készített elemzést megalapozó feltételezések ésszerűek voltak, továbbá az elemzés eredményei alátámasztották azt a megállapítást, hogy a kötvények javasolt kamatlába a piaci körülményeknek megfelelő kockázattal kiigazított megtérülést biztosít.
- (64) Ezenkívül a referencia-kamatlábrol szóló közleménnyel összhangban, figyelembe véve a BBB minősítést, a nagymértékű biztosítékot és a 2009 novemberében 4,53 %-os lengyel referencia-kamatlábát, az IDA által 2009-ben megvásárolt kötvények esetében 5,28 %-os kamatlábát (4,53 % + 75 bázispont) kellett alkalmazni, amely megegyezik az IDA által ténylegesen elfogadott effektív kamatlábbal.
- (65) Az első intézkedés ezért nem jár előnnyel a Nauta számára.
- (66) A [...] által az ügylet után három évvel készített tanulmány, amely az IDA Nauta-kötvényekbe történő befektetésének számottevő jövedelmezőségét állapítja meg, utólagos jellege miatt nem döntő jelentőségű, a fenti értékelést azonban megerősíti.

⁽¹²⁾ A Gdynia Hajógyár területének 2009. március 4-i értékelése.

A második intézkedés

- (67) A magánbefektetői tesztnek megfelelően a Bizottság megvizsgálta, hogy egy feltételezett magánhitelező hozzájárult volna-e a kötvények lejáratának 2013 novemberéig történő meghosszabbításához. A Bizottság két forgatókönyv: 1) a kötvények 2011. évi kötelező visszaváltása és 2) a 2013. évi visszaváltása alapján hasonlította össze a várható megtérülést.
- (68) A Bizottság megállapítja, hogy az első forgatókönyv esetében a várható megtérülés megegyezne a biztosíték értékével. A (61) preambulumbekkezdésben említettek szerint a Bizottság úgy véli, hogy egy magánbefektető az értékelést nem a terület teljes értékére, hanem egy gyorsan elérhető értékre, vagyis [> 84] millió PLN-re alapozta volna.
- (69) A második forgatókönyv szerint a várható megtérülés a kötvények teljes névértékével (120 millió PLN) egyenlő, amelyet két éven keresztül 8,46 %-os éves kamat terhel (az ez esetben alkalmazandó kamatláb az egyhavi WIBOR 3,7 %-kal növelt mértéke, azaz a 2011. decemberi WIBOR alapján 8,46 %). A Bizottság megállapítja, hogy a várható megtérülés a 2013-ig meghosszabbított lejárati esetén nagyobb lenne. A Nauta 2013. évi nemteljesítése esetén is a biztosíték akkori értéke valószínűleg magasabb lenne, mint 2011-ben. Először is a biztosíték minősége új vagyonelemek bevonása révén javult. Az okleveles ingatlanszakértő által becsült teljes érték így [> 190] millió PLN-t tett ki. Másodszor, a helyi fejlesztési terv módosítására irányuló közigazgatási eljárások lezárásával (vagy az ez irányban tett lépésekkel) az ár várhatóan felfelé, a terület teljes kereskedelmi értéke felé mozdul el, mivel a lehetséges befektetők számára csökken a jogi bizonytalanság.
- (70) Figyelembe kell venni továbbá azt, hogy a kötvényvisszaváltás eredetileg tervezett időpontjában az IDA már a Nauta tulajdonosa volt, ezért érdekében állt az, hogy a tőkebefektetésen maximális megtérülést érjen el. A 2011. évi kötelező visszaváltás alááshatta volna az új eszközök megszerzésén és az üzleti tevékenység áthelyezésén alapuló átfogó stratégia életképességét, és csökkentette volna a teljes vállalkozás értékét.

A második intézkedéssel kapcsolatos következtetés

- (71) A fentiekre tekintettel a Bizottság megvizsgálta, hogy egy feltételezett magánhitelező az azonnali visszaváltás kikényszerítése helyett előnyben részesítette volna-e a kötvények lejáratának meghosszabbítását. A második intézkedés ezért nem jár előnnyel a Nauta számára.

1.2. AZ ELŐNYRE VONATKOZÓ KÖVETKEZTETÉSEK

- (72) A lengyel hatóságok által közölt új szempontok és a fenti megállapítások alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a vállalkozásnak nem származott jogtalan előnye sem azokból a feltételekből, amelyekkel az IDA 2009-ben megvásárolta a kötvényeket, sem a kötvények lejáratának 2011-ben történt meghosszabbításából.
- (73) Tekintettel arra, hogy az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatás megléte feltételeinek együttesen kell teljesülniük, bármelyikük hiánya döntő. Ezért a fenti (41) preambulumbekkezdésben meghatározott többi feltétel elemzése nem szükséges,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az intézkedés, amelyet a Lengyel Köztársaság a Nauta S.A. javára végrehajtott 120 millió PLN értékű, 2009–2011 között 5,28 %-os, 2011–2013 között 8,46 %-os effektív kamatláb mellett megvásárolt kötvények formájában, nem minősül állami támogatásnak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében.

2. cikk

E határozat címzettje a Lengyel Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2013. március 20-án.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök